

32006R1107

26.7.2006.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

L 204/1

UREDBA (EZ) br. 1107/2006 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 5. srpnja 2006.****o pravima osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti u zračnom prijevozu****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno njegov članak 80. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,

nakon savjetovanja s Odborom regija,

u skladu s postupkom utvrđenim u članku 251. Ugovora ⁽²⁾,

budući da:

(1) Jedinствeno tržište usluga zračnog prijevoza trebalo bi biti od koristi svim državljanima općenito. Zato osobe s invaliditetom i osobe smanjene pokretljivosti koja je posljedica invaliditeta, starosti ili bilo kojeg drugog čimbenika trebaju imati mogućnosti zračnog prijevoza koje su usporedive s mogućnostima ostalih državljana. Osobe s invaliditetom i osobe smanjene pokretljivosti imaju jednaka prava kao i svi ostali državljani na slobodno kretanje, slobodu izbora i nediskriminaciju. To vrijedi kako za zračni prijevoz, tako i za sva ostala područja života.

(2) Stoga bi osobe s invaliditetom i osobe smanjene pokretljivosti trebalo primiti radi prijevoza te im se ne smije odbiti prijevoz zbog njihovog invaliditeta ili pomanjkanja pokretljivosti osim u slučajevima koji su opravdani iz sigurnosnih razloga i propisani zakonom. Prije primanja rezervacija od osoba s invaliditetom ili osoba smanjene pokretljivosti zračni prijevoznici, njihovi zastupnici i organizatori putovanja trebali bi

upotrijebiti sve razumne mjere kako bi provjerili postoji li opravdani sigurnosni razlog zbog kojega se te osobe ne bi smjele primiti na dotične letove.

(3) Ova Uredba ne smije utjecati na ostala prava putnika utvrđena zakonodavstvom Zajednice, posebno Direktivom Vijeća 90/314/EEZ od 13. lipnja 1990. o putovanjima, odmorima i kružnim putovanjima u paket-aranžmanima ⁽³⁾ i Uredbom (EZ) br. 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o utvrđivanju općih pravila odštete i pomoći putnicima u slučaju uskraćenog ukrcaja i otkazivanja ili dužeg kašnjenja leta u polasku ⁽⁴⁾. U slučaju kada se za isti događaj, na temelju jednog od navedenih zakonodavnih akata kao i na temelju ove Uredbe, predviđa isto pravo na naknadu štete ili na ponovnu rezervaciju, osoba koja ima to pravo, može ga ostvariti samo na temelju jednog zakonodavnog akta, prema svojoj odluci.

(4) Kako bi se osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti pružile mogućnosti zračnog prijevoza usporedive s mogućnostima ostalih državljana treba im u zračnim lukama kao i u zrakoplovu pružiti pomoć koja je prilagođena njihovim posebnim potrebama zapošljavanjem potrebnog osoblja i korištenjem odgovarajuće opreme. U interesu društvenog uključivanja dotične osobe primaju navedenu pomoć bez doplate.

(5) Pomoć pružena u zračnim lukama koje se nalaze na državnom području države članice na koju se primjenjuje Ugovor trebala bi, među ostalim, omogućiti osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti kretanje od određene točke dolaska u zračnu luku do zrakoplova i od zrakoplova do određene točke odlaska iz zračne luke, uključujući ukrcaj i iskrcaj. Te bi točke trebalo označiti barem na glavnim ulazima u zgrade terminala, u prostorima za prijavljivanje putnika na let, na željezničkim postajama i postajama lake željeznice, postajama podzemne željeznice i autobusnim postajama, na stajalištima za taksije i drugim točkama iskrcaja te na parkirnim prostorima zračne luke. Pomoć bi trebalo organizirati tako da se izbjegnju prekidi i kašnjenja, istodobno osiguravajući visoke i istovjetne standarde u cijeloj Zajednici te najbolje korištenje sredstava bez obzira o kojoj se zračnoj luci ili zračnom prijevozniku radilo.

⁽¹⁾ SL C 24, 31.1.2006., str. 12.

⁽²⁾ Mišljenje Europskog parlamenta od 15. prosinca 2005. (još nije objavljeno u Službenom listu) i Odluka Vijeća od 9. lipnja 2006.

⁽³⁾ SL L 158, 23.6.1990., str. 59.

⁽⁴⁾ SL L 46, 17.2.2004., str. 1.

- (6) Kako bi se postigli ovi ciljevi, osiguravanje visoke kvalitete pomoći u zračnim lukama trebala bi biti odgovornost središnjeg tijela. Budući da upravna tijela zračnih luka imaju ključnu ulogu u pružanju usluga u cijeloj zračnoj luci, njima bi se trebala dodijeliti ta sveukupna odgovornost.
- (7) Upravna tijela mogu sama pružiti pomoć osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti. S druge strane, s obzirom na pozitivnu ulogu koju su u prošlosti imali određeni operatori i zračni prijevoznici, upravna tijela mogu s trećim osobama sklopiti ugovor o pružanju te pomoći ne dovodeći u pitanje primjenu odgovarajućih odredaba prava Zajednice, uključujući one koje se odnose na javnu nabavu.
- (8) Pomoć bi trebalo financirati tako da se teret pravično raspodijeli među svim putnicima koji koriste zračnu luku te da se izbjegnu destimulansi za prijevoz osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti. Čini se da je najučinkovitiji način financiranja da se troškovi obračunaju svakom zračnom prijevozniku koji koristi zračnu luku razmjerno broju putnika koje zračni prijevoznik prevozi u zračnu luku i iz nje.
- (9) Kako bi se osiguralo, posebno, da su naknade obračunane zračnim prijevoznicima razmjerne pomoći pruženoj osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti te kako te naknade ne bi služile financiranju aktivnosti upravnog tijela koje nisu vezane uz pružanje te pomoći, te bi naknade trebalo usvojiti i primjenjivati potpuno transparentno. Stoga, u slučajevima kada to nije u suprotnosti s ovom Uredbom, trebalo bi primjenjivati Direktivu Vijeća 96/67/EZ od 15. listopada 1996. o pristupu tržištu zemaljskih usluga u zračnim lukama Zajednice⁽¹⁾, a posebno njezine odredbe o odvojenim računovodstvenim iskazima.
- (10) Pri organiziranju pružanja usluga osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti te osposobljavanju svog osoblja, zračne luke i zračni prijevoznici bi trebali postupati sukladno dokumentu br. 30 Europske konferencije civilnog zrakoplovstva (ECAC) dijelu I. odjeljku 5. i s njim povezanim priložima, a posebno prema Kodeksu o dobrom ponašanju u pružanju zemaljskih usluga osobama smanjene pokretljivosti iz Priloga J ECAC-u u trenutku donošenja ove Uredbe.
- (11) Pri odlučivanju o projektu novih zračnih luka i terminala te u okviru većih preuređivanja, upravna bi tijela zračnih luka trebala, kada je to moguće, uzeti u obzir potrebe osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti. Isto tako, pri odlučivanju o projektu novih i obnovljenih zrakoplova, zračni bi prijevoznici trebali, kada je to moguće, uzeti u obzir potrebe osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti.
- (12) Direktiva 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom prijenosu takvih podataka⁽²⁾ trebala bi se strogo provoditi kako bi se osiguralo poštovanje privatnosti osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti te kako bi se osiguralo da se zatražene informacije koriste jedino u svrhu ispunjavanja obveza pomoći predviđenih ovom Uredbom te da se ne koriste na štetu putnika koji su zatražili dotičnu pomoć.
- (13) Sve bitne informacije namijenjene putnicima u zračnom prijevozu trebale bi se pružiti u alternativnim oblicima koji su dostupni osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti te bi se trebale navesti barem na onim jezicima na kojima su informacije stavljene na raspolaganje ostalim putnicima.
- (14) U slučajevima kada se invalidska kolica ili druga pomagala za kretanje izgube ili oštete tijekom pružanja usluga u zračnoj luci ili tijekom prijevoza u zrakoplovu, putniku koji je vlasnik te opreme trebalo bi nadoknaditi štetu sukladno pravilima međunarodnog prava, prava Zajednice i nacionalnog prava.
- (15) Države bi članice trebale nadzirati i osigurati poštovanje ove Uredbe te odrediti primjereno tijelo nadležno za njezinu provedbu. Ovaj nadzor ne utječe na prava osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti da traže pravnu zaštitu pred sudovima sukladno nacionalnom pravu.
- (16) Važno je da osoba s invaliditetom ili osoba smanjene pokretljivosti koja smatra da je došlo do kršenja ove Uredbe može na tu stvar skrenuti pozornost upravnog tijela zračne luke, odnosno dotičnog zračnog prijevoznika, ovisno o slučaju. Ako osoba s invaliditetom ili osoba smanjene pokretljivosti ne može na taj način ostvariti zadovoljavajuću zaštitu prava, ona može uložiti pritužbu tijelu ili tijelima koja je u tu svrhu odredila odgovarajuća država članica.
- (17) Pritužbe u vezi s pomoći pruženoj u zračnoj luci trebalo bi uputiti tijelu ili tijelima koja je država članica na čijem se državnom području nalazi zračna luka odredila za provedbu ove Uredbe. Pritužbe u vezi s pomoći koju je pružio zračni prijevoznik trebalo bi uputiti tijelu ili tijelima koja je država članica koja je izdala operativnu licenciju zračnom prijevozniku odredila u svrhu provedbu ove Uredbe.

⁽¹⁾ SL L 272, 25.10.1996., str. 36. Direktiva kako je izmijenjena Uredbom (EZ) br. 1882/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 284, 31.10.2003., str. 1).

⁽²⁾ SL L 281, 23.11.1995., str. 31. Direktiva kako je izmijenjena Uredbom (EZ) br. 1882/2003.

- (18) Države bi članice trebale propisati kazne koje će se primjenjivati u slučaju kršenja ove Uredbe i osigurati njihovo izvršavanje. Kazne, koje mogu uključivati davanje naloga za isplatu naknade štete dotičnoj osobi, trebale bi biti učinkovite, razmjerne i odvraćajuće.
- (19) Budući da ciljeve ove Uredbe, osiguranje visokih i istovjetnih razina zaštite i pomoći u svim državama članicama te osiguranje da gospodarski subjekti posluju u skladu s usklađenim uvjetima na jedinstvenom tržištu, ne mogu dostatno ostvariti države članice nego ih se, zbog opsega ili učinaka aktivnosti, može na bolji način ostvariti na razini Zajednice, Zajednica može usvojiti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti, kako je određeno u članku 5. Ugovora. U skladu s načelom proporcionalnosti, određenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.
- (20) Ova Uredba poštuje temeljna prava i pridržava se načela koja su posebno priznata Poveljom o temeljnim pravima Europske unije.
- (21) Zajedničkom izjavom ministara vanjskih poslova Kraljevine Španjolske i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske 2. prosinca 1987. u Londonu je postignut dogovor o većoj suradnji obiju zemalja pri korištenju zračne luke Gibraltar. Taj dogovor još nije stupio na snagu,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.

Svrha i područje primjene

- Ovom se Uredbom utvrđuju pravila zaštite i pružanja pomoći osobama s invaliditetom ili osobama smanjene pokretljivosti u zračnom prijevozu kako bi ih se zaštitilo od diskriminacije i osiguralo da primaju pomoć.
- Odredbe ove Uredbe primjenjuju se na osobe s invaliditetom ili osobe smanjene pokretljivosti koje koriste ili namjeravaju koristiti usluge komercijalnog putničkog zračnog prijevoza pri odlasku iz zračne luke, tranzitu kroz zračnu luku ili dolasku u zračnu luku kada se zračna luka nalazi na državnom području države članice na koju se primjenjuje Ugovor.
- Odredbe članaka 3., 4. i 10. također se primjenjuju na putnike koji odlaze iz zračne luke koja se nalazi u trećoj zemlji u zračnu luku koja se nalazi na državnom području države članice na koju se primjenjuje Ugovor ako je prijevoznik koji obavlja zračni promet zračni prijevoznik Zajednice.

4. Ova Uredba ne utječe na prava putnika utvrđena Direktivom 90/314/EEZ i Uredbom (EZ) br. 261/2004.

5. Ako su odredbe ove Uredbe u suprotnosti s odredbama Direktive 96/67/EZ, primjenjuju se odredbe ove Uredbe.

6. Smatra se da primjena ove Uredbe na zračnu luku Gibraltar ne dovodi u pitanje pravni položaj Kraljevine Španjolske, odnosno Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske u vezi sa sporom o suverenitetu nad državnim područjem na kojem se nalazi zračna luka.

7. Primjena ove Uredbe na zračnu luku Gibraltar odgađa se do stupanja na snagu dogovora uključenog u Zajedničku izjavu ministara vanjskih poslova Kraljevine Španjolske i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske od 2. prosinca 1987. Vlade Španjolske i Ujedinjene Kraljevine obavijestit će Vijeće o danu početka primjene.

Članak 2.

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

- „osoba s invaliditetom” ili „osoba smanjene pokretljivosti” znači bilo koja osoba čija je pokretljivost pri korištenju prijevoza smanjena zbog bilo koje tjelesne invalidnosti (osjetilna ili lokomotorna, trajna ili privremena), intelektualne invalidnosti ili oštećenja ili bilo kojeg drugog uzroka invalidnosti ili starosti te čije stanje zahtijeva primjerenu pažnju i prilagodbu njezinim posebnim potrebama usluga koje su na raspolaganju svim putnicima;
- „zračni prijevoznik” znači trgovačko društvo za zračni prijevoz s valjanom operativnom licencijom;
- „izvršni zračni prijevoznik” znači zračni prijevoznik koji obavlja ili namjerava obavljati let na temelju ugovora s putnikom ili u ime druge fizičke ili pravne osobe koja je sklopila ugovor s tom osobom;
- „zračni prijevoznik Zajednice” znači zračni prijevoznik s valjanom operativnom licencijom koju mu je izdala država članica u skladu s Uredbom Vijeća (EEZ) br. 2407/92 od 23. srpnja 1992. o licenciranju zračnih prijevoznika ⁽¹⁾;
- „organizator putovanja” znači, uz iznimku zračnog prijevoznika, organizator ili trgovac na malo u smislu članka 2. stavaka 2. i 3. Direktive 90/314/EEZ;
- „upravno tijelo zračne luke” ili „upravno tijelo” znači tijelo čiji je cilj na temelju nacionalnih pravnih propisa, posebno, vođenje i upravljanje infrastrukturom zračne luke te usklađivanje i nadzor djelatnosti različitih operatora na dotičnoj zračnoj luci ili sustavu zračnih luka;

⁽¹⁾ SL L 240, 24.8.1992., str. 1.

- (g) „korisnik zračne luke” znači bilo koja fizička ili pravna osoba odgovorna za zračni prijevoz putnika iz navedene zračne luke ili prema navedenoj zračnoj luci;
- (h) „Odbor korisnika zračne luke” znači odbor predstavnika korisnika zračne luke ili organizacija koje ih predstavljaju;
- (i) „rezervacija” znači činjenica da putnik ima kartu ili neki drugi dokaz koji pokazuje da je zračni prijevoznik ili organizator putovanja primio i registrirao rezervaciju;
- (j) „zračna luka” znači bilo koja površina posebno prilagođena za slijetanje, polijetanje i manevriranje zrakoplova, uključujući pomoćne objekte, postrojenja i opremu koje te operacije mogu uključivati radi zahtjeva zračnog prometa i usluga zračnog prijevoza, uključujući pomoćne objekte, postrojenja i opremu potrebne radi pružanja potpore uslugama komercijalnog zračnog prijevoza;
- (k) „parkirni prostor zračne luke” znači parkirni prostor unutar granica zračne luke ili pod izravnim nadzorom upravnog tijela zračne luke koji je neposredno namijenjen putnicima koji se koriste zračnom lukom;
- (l) „usluga komercijalnog putničkog zračnog prijevoza” znači usluga zračnog prijevoza putnika koju pruža zračni prijevoznik na redovnom i neredovnom letu koji je ponuđen široj javnosti za novčanu naknadu kao samostalni let ili kao dio paket-aranžmana.

Članak 3.

Sprečavanje odbijanja prijevoza

Zračni prijevoznik ili njegov zastupnik ili organizator putovanja ne smije zbog invalidnosti ili smanjene pokretljivosti odbiti:

- (a) primiti rezervaciju za let čije je polazište ili odredište zračna luka na koju se primjenjuje ova Uredba;
- (b) ukrhati osobu s invaliditetom ili osobu smanjene pokretljivosti u takvoj zračnoj luci, pod uvjetom da dotična osoba ima valjanu kartu i rezervaciju.

Članak 4.

Odstupanja, posebni uvjeti i informacije

1. Bez obzira na odredbe članka 3., zračni prijevoznik ili njegov zastupnik ili organizator putovanja može na temelju invalidnosti ili smanjene pokretljivosti odbiti primiti rezervaciju osobe s invaliditetom ili osobe smanjene pokretljivosti ili je ukrhati:

- (a) radi ispunjavanja odgovarajućih sigurnosnih zahtjeva predviđenih međunarodnim pravom, pravom Zajednice ili nacionalnim pravom ili radi ispunjavanja sigurnosnih zahtjeva koje je uspostavilo tijelo koje je dotičnom zračnom prijevozniku izdalo svjedodžbu o sposobnosti zračnog prijevoznika;

- (b) ako veličina zrakoplova ili njegovih vrata fizički onemogućava ukrcaj ili prijevoz te osobe s invaliditetom ili osobe smanjene pokretljivosti.

U slučaju odbijanja rezervacije zbog razloga koji su navedeni u točkama (a) ili (b) prvog podstavka, zračni prijevoznik, njegov zastupnik ili organizator putovanja uložiti će razumne napore kako bi dotičnoj osobi predložio drugu prihvatljivu mogućnost.

Osoba s invaliditetom ili osoba smanjene pokretljivosti kojoj nije bio dozvoljen ukrcaj zbog invalidnosti ili smanjene pokretljivosti i svaka osoba koja je prati imaju sukladno stavku 2. ovog članka pravo na naknadu troškova ili promjenu rute kako je predviđeno člankom 8. Uredbe (EZ) br. 261/2004. Pravo na mogućnost povratnog leta ili promjene rute uvjetovano je ispunjavanjem svih sigurnosnih zahtjeva.

2. Pod istim uvjetima, kako je navedeno u stavku 1., prvom podstavku točki (a), zračni prijevoznik ili njegov zastupnik ili organizator putovanja mogu zahtijevati da osoba s invaliditetom ili osoba smanjene pokretljivosti bude u pratnji druge osobe koja je toj osobi sposobna pružiti potrebnu pomoć.

3. Zračni prijevoznik ili njegov zastupnik mora na pristupačan način i barem na onim jezicima na kojima su informacije stavljene na raspolaganje ostalim putnicima, učiniti javno dostupnima sigurnosna pravila koja se primjenjuju na prijevoz osoba s invaliditetom ili osoba smanjene pokretljivosti kao i bilo koja ograničenja na njihov prijevoz ili na prijevoz pomagala za kretanje zbog veličine zrakoplova. Organizator putovanja stavlja ta sigurnosna pravila i ograničenja na raspolaganje za letove koji su uključeni u putovanja, odmore i kružna putovanja u paket-aranžmanima koje organizira, prodaje ili nudi na prodaju.

4. Kada se zračni prijevoznik ili njegov zastupnik ili organizator putovanja služi odstupanjima iz stavaka 1. ili 2., on odmah obavješćuje osobu s invaliditetom ili osobu smanjene pokretljivosti o razlozima za to. Na zahtjev, zračni prijevoznik, njegov zastupnik ili organizator putovanja pisanim putem priopćava te razloge osobi s invaliditetom ili osobi smanjene pokretljivosti u roku pet radnih dana od zahtjeva.

Članak 5.

Određivanje točaka dolaska i odlaska

1. Upravno tijelo zračne luke, u suradnji s korisnicima zračne luke i s Odborom korisnika zračne luke, ako takav odbor postoji, te s odgovarajućim organizacijama koje zastupaju osobe s invaliditetom ili osobe smanjene pokretljivosti, vodeći računa o lokalnim uvjetima, određuje točke dolaska i odlaska unutar granica zračne luke ili u točki koja je pod izravnim

nadzorom upravnog tijela, kako u zgradama tako i izvan zgrada terminala, u kojima osobe s invaliditetom ili osobe smanjene pokretljivosti mogu s lakoćom najaviti svoj dolazak u zračnu luku i zatražiti pomoć.

2. Točke dolaska i odlaska iz stavka 1. jasno su označene te se na tim mjestima putnicima pružaju u dostupnom obliku osnovne informacije o zračnoj luci.

Članak 6.

Prosljeđivanje informacija

1. Zračni prijevoznici, njihovi zastupnici i organizatori putovanja poduzimaju sve potrebne mjere kako bi na svim svojim prodajnim mjestima na državnom području države članice na koju se primjenjuje Ugovor, uključujući telefonsku prodaju i internetsku prodaju, mogli zaprimiti zahtjeve invalidnih osoba ili osoba smanjene pokretljivosti za pomoć.

2. Kada zračni prijevoznik ili njegov zastupnik ili organizator putovanja zaprimi zahtjev za pomoć najmanje 48 sati prije objavljenog vremena odlaska leta, on dotičnu informaciju prosljeđuje najmanje 36 sati prije objavljenog vremena odlaska leta:

(a) upravnim tijelima zračnih luka odlaska, dolaska i tranzita; i

(b) izvršnom zračnom prijevozniku ako rezervacije nije zaprimio taj prijevoznik, osim ako u vrijeme zaprimanja zahtjeva za pomoć nije poznat identitet izvršnog zračnog prijevoznika, u kojem se slučaju informacije prosljeđuju što je prije moguće.

3. U svim slučajevima osim u onima iz stavka 2., zračni prijevoznik ili njegov zastupnik ili organizator putovanja prosljeđuju informacije u najkraćem mogućem roku.

4. Izvršni zračni prijevoznik u najkraćem mogućem roku nakon odlaska leta obavješćuje upravno tijelo odredišne zračne luke, ako se zračna luka nalazi na državnom području države članice na koju se primjenjuje Ugovor, o broju osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti na tom letu koje su zatražile pomoć predviđenu u Prilogu I. te o vrsti navedene pomoći.

Članak 7.

Pravo na pomoć u zračnim lukama

1. Kad osoba s invaliditetom ili osoba smanjene pokretljivosti stigne u zračnu luku radi putovanja zrakom, upravno tijelo zračne luke odgovorno je za osiguravanje pružanja

pomoći utvrđene u Prilogu I. tako da se osoba može ukrcati na let za koji ima rezervaciju pod uvjetom da je dotični zračni prijevoznik ili njegov zastupnik ili organizator putovanja obaviješten o posebnim potrebama te osobe za takvom vrstom pomoći najmanje 48 sati prije objavljenog vremena odlaska leta. Ova obavijest odnosi se također na povratni let ako su odlazni i povratni let ugovoreni s istim zračnim prijevoznikom.

2. Kada je potrebna pomoć registriranog psa vodiča, tom se zahtjevu udovoljava pod uvjetom da je dotična obavijest upućena zračnom prijevozniku ili njegovu zastupniku ili organizatoru putovanja u skladu s odgovarajućim nacionalnim pravilima koja se odnose na prijevoz pasa vodiča u zrakoplovu, ako takva pravila postoje.

3. Ako nije dana nikakva obavijest u skladu sa stavkom 1., upravno tijelo ulaže sve razumne napore kako bi pružilo pomoć utvrđenu u Prilogu I. tako da se dotična osoba može ukrcati na let za koji ima rezervaciju.

4. Odredbe stavka 1. primjenjuju se pod uvjetom da:

(a) osoba pristupi prijavi na let:

i. u vrijeme koje zračni prijevoznik ili njegov zastupnik ili organizator putovanja unaprijed pisanim putem odredi (uključujući elektroničkim putem); ili

ii. ako nije određeno vrijeme, najkasnije jedan sat prije objavljenog vremena odlaska; ili

(b) osoba stigne do točke unutar granica zračne luke određene u skladu s člankom 5.:

i. u vrijeme koje zračni prijevoznik ili njegov zastupnik ili organizator putovanja unaprijed pisanim putem odredi (uključujući elektroničkim putem); ili

ii. ako nije određeno vrijeme, najkasnije dva sata prije objavljenog vremena odlaska.

5. Kada je osoba s invaliditetom ili osoba smanjene pokretljivosti u tranzitu kroz zračnu luku na koju se primjenjuje ova Uredba ili je zračni prijevoznik ili organizator putovanja premjesti s leta za koji ima rezervaciju na drugi let, upravno tijelo dužno je osigurati pružanje pomoći utvrđene u Prilogu I. tako da se osoba može ukrcati na let za koji ima rezervaciju.

6. Kada invalidna osoba ili osoba smanjene pokretljivosti stigne zračnim prijevozom u zračnu luku na koju se primjenjuje ova Uredba, upravno tijelo zračne luke dužno je osigurati pružanje pomoći utvrđene u Prilogu I. tako da ta osoba može stići do svoje točke odlaska iz zračne luke kako je navedeno u članku 5.

7. Pružena pomoć mora biti što je više moguće prilagođena posebnim potrebama pojedinacnog putnika.

Članak 8.

Odgovornost za pomoć u zračnim lukama

1. Upravno tijelo zračne luke obvezno je invalidnim osobama i osobama smanjene pokretljivosti osigurati pružanje pomoći utvrđene u Prilogu I., bez nadoplate.
2. Takvu pomoć može pružiti samo upravno tijelo. Umjesto toga upravno tijelo može u skladu sa svojom odgovornošću i pod uvjetom da su norme kakvoće iz članka 9. stavka 1. uvijek zadovoljene, ugovoriti pružanje pomoći s drugim strankama. U suradnji s korisnicima zračne luke, putem Odbora korisnika zračne luke, kada takav odbor postoji, upravno tijelo može sklopiti takav ugovor ili ugovore na vlastitu inicijativu ili na zahtjev, uključujući i na zahtjev zračnog prijevoznika te uzimajući u obzir postojeće usluge u dotičnoj zračnoj luci. U slučaju da odbije takav zahtjev, upravno tijelo mora dostaviti pisano obrazloženje.
3. Upravno tijelo zračne luke može na nediskriminirajućoj osnovi, radi financiranja te pomoći, korisnicima zračne luke obračunati posebnu pristojbu.
4. Ta posebna pristojba mora biti opravdana, razmjerna troškovima, transparentna i uvodi je upravno tijelo zračne luke u suradnji s korisnicima zračne luke putem Odbora korisnika zračne luke, kada takav odbor postoji, ili bilo kojeg drugog odgovarajućeg tijela. Ova se pristojba dijeli među korisnicima zračne luke u razmjeru s ukupnim brojem svih putnika koje svaki od njih prevozi u zračnu luku ili iz nje.
5. Upravno tijelo zračne luke, u skladu s trenutačnom poslovnom praksom, odvaja računovodstvene iskaze svojih djelatnosti koje se odnose na pružanje pomoći osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti od računovodstvenih iskaza ostalih djelatnosti.
6. Upravno tijelo zračne luke stavlja na raspolaganje korisnicima zračne luke, putem Odbora korisnika zračne luke kada takav odbor postoji ili bilo kojeg drugog odgovarajućeg tijela, kao i izvršnom tijelu ili izvršnim tijelima iz članka 14., revidirani godišnji pregled primljenih naknada i izdataka za pružanje pomoći osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti.

Članak 9.

Norme kakvoće za pomoć

1. Uz izuzeće zračnih luka čiji je godišnji promet manji od 150 000 komercijalnih putnika, upravno tijelo u suradnji s korisnicima zračne luke, putem Odbora korisnika zračne luke kada takav odbor postoji te organizacijama koje zastupaju osobe s invaliditetom i osobe smanjene pokretljivosti, određuje norme kakvoće za pomoć utvrđenu u Prilogu I. i sredstva potrebna za zadovoljavanje tih normi.
2. Pri određivanju tih normi treba u potpunosti poštovati međunarodno priznate politike i kodekse o ponašanju u vezi s olakšavanjem prijevoza osoba s invaliditetom i osoba

smanjene pokretljivosti, posebno Kodeks o dobrom ponašanju u pružanju zemaljskih usluga osobama smanjene pokretljivosti ECAC-a.

3. Upravno tijelo zračne luke objavljuje svoje norme kakvoće.
4. Zračni prijevoznik i upravno tijelo zračne luke mogu se dogovoriti da upravno tijelo putnicima koje zračni prijevoznik prevozi u zračnu luku ili iz nje pruža pomoć više norme od normi iz stavka 1. ili da im, pored usluga utvrđenih u Prilogu I., osigura dodatne usluge.
5. U svrhu financiranja bilo koje od ovih mjera, upravno tijelo može zračnom prijevozniku pored pristojbe iz članka 8. stavka 3. obračunati dodatnu pristojbu koja je transparentna, razmjerna troškovima i uvedena nakon savjetovanja s dotičnim zračnim prijevoznikom.

Članak 10.

Pomoć zračnih prijevoznika

Zračni prijevoznik pruža osobi s invaliditetom i osobi smanjene pokretljivosti koja odlazi iz zračne luke, dolazi u zračnu luku ili je u tranzitu kroz zračnu luku na koju se primjenjuje ova Uredba, pomoć iz Priloga II. bez nadoplate pod uvjetom da dotična osoba ispunjava uvjete navedene u članku 7. stavcima 1., 2. i 4.

Članak 11.

Osposobljavanje

Zračni prijevoznici i upravna tijela zračne luke moraju:

- (a) osigurati da njihovo cjelokupno osoblje, uključujući zaposlenike svakog podizvođača, koje pruža neposrednu pomoć osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti ima potrebno znanje o potrebama osoba s različitim vrstama invalidnosti ili poteškoća u kretanju;
- (b) osigurati njihovom cjelokupnom osoblju koje radi u zračnoj luci i koje je u neposrednom kontaktu s putnicima osposobljavanje iz područja jednakopravnosti osoba s invaliditetom i podizanja svijesti o invalidnosti;
- (c) osigurati da nakon zapošljavanja svi novi zaposlenici prođu obuku o invalidnosti te da osoblje, prema potrebi, pohađa tečajeve ponavljanja i stjecanja novih znanja.

Članak 12.

Nadoknada za izgubljena ili oštećena invalidskih kolica, ostalu opremu za kretanje i pomagala

Ako su invalidska kolica ili ostala oprema za kretanje ili pomagala izgubljeni ili oštećeni tijekom pružanja usluga u zračnoj

luci ili tijekom prijevoza u zrakoplovu, putniku koji je vlasnik te opreme nadoknađuje se šteta u skladu s pravilima međunarodnog prava, prava Zajednice i nacionalnog prava.

Članak 13.

Odricanje od ograničenja ili oslobađanja od obveze

Obveze prema osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti sukladno ovoj Uredbi nije moguće ograničiti niti ih se osloboditi.

Članak 14.

Izvršno tijelo i njegove zadaće

1. Svaka država članica određuje tijelo ili tijela odgovorna za provedbu ove Uredbe u pogledu letova koji odlaze iz zračnih luka ili pristižu u zračne luke koje se nalaze na njezinu državnom području. Kad je to primjereno to tijelo ili tijela poduzima(ju) mjere potrebne radi osiguravanja poštovanja prava osoba s invaliditetom ili osoba smanjene pokretljivosti, uključujući zadovoljavanje normi kakvoće iz članka 9. stavka 1. Države članice obavješćuju Komisiju o tijelu ili tijelima koja su odredile.

2. Kako bi se izbjeglo nepošteno tržišno natjecanje, države članice, kada je to primjereno, također osiguravaju da izvršno tijelo ili tijela određena na temelju stavka 1. također osiguravaju zadovoljavajuću provedbu članka 8., uključujući primjenu odredaba o pristojbama. Države članice mogu također u tu svrhu odrediti posebno tijelo.

Članak 15.

Postupak za pritužbe

1. Osoba s invaliditetom ili osoba smanjene pokretljivosti koja smatra da je prekršena neka odredba ove Uredbe može se obratiti upravnom tijelu zračne luke, odnosno dotičnom zračnom prijevozniku, ovisno o slučaju.

2. Ako osoba s invaliditetom ili osoba smanjene pokretljivosti na taj način ne ostvari zadovoljavajuću zaštitu prava, pritužbe na navodno kršenje ove Uredbe mogu se uputiti bilo

kojem tijelu ili tijelima određenima u skladu s člankom 14. stavkom 1. ili bilo kojem drugom nadležnom tijelu koje odredi država članica.

3. Tijelo države članice koje zaprimi pritužbu o stvari koja je u nadležnosti određenog tijela druge države članice, pritužbu prosljeđuje tijelu te druge države članice.

4. Država članica poduzima mjere kako bi obavijestila osobe s invaliditetom i osobe smanjene pokretljivosti o njihovim pravima na temelju ove Uredbe i o mogućnosti pritužbe tom određenom tijelu ili tijelima.

Članak 16.

Kazne

Država članica utvrđuje pravila o kaznama koje se primjenjuju na kršenje ove Uredbe te poduzima sve potrebne mjere radi osiguravanja provedbe tih pravila. Predviđene kazne moraju biti učinkovite, razmjerne i odvraćajuće. Države članice o tim odredbama obavješćuju Komisiju te je bez odlaganja obavješćuju o bilo kakvoj njihovoj naknadnoj izmjeni.

Članak 17.

Izvjешće

Komisija najkasnije do 1. siječnja 2010. Europskom parlamentu i Vijeću dostavlja izvješće o primjeni i učincima ove Uredbe. Izvješće je, prema potrebi, popraćeno zakonodavnim prijedlozima o detaljnijoj provedbi odredaba ove Uredbe ili o njezinoj izmjeni.

Članak 18.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ona se primjenjuje s učinkom od 26. srpnja 2008., osim članaka 3. i 4. koji se primjenjuju s učinkom od 26. srpnja 2007.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 5. srpnja 2006.

Za Europski parlament

Predsjednik

J. BORRELL FONTELLES

Za Vijeće

Predsjednica

P. LEHTOMÄKI

PRILOG I.

Pomoć za koju su odgovorna upravna tijela zračnih luka

Pomoć i mjere koji su potrebni kako bi se osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti omogućilo:

- da obavijeste o svojem dolasku u zračnu luku i zatraže pomoć na označenim točkama navedenim u članku 5. koje su u zgradama terminala i izvan njih,
- kretanje od označene točke do pulta za prijavu putnika na let,
- da se prijave na let i da prijave prtljagu,
- da nastave kretanje od pulta za prijavu putnika na let do zrakoplova te da ispune formalnosti vezane uz izlazak iz zemlje i carinske formalnosti kao i da prođu sigurnosni postupak,
- ukrcavanje u zrakoplov pomoću dizala, invalidskih kolica, odnosno druge potrebne pomoći, prema potrebi,
- da nastave kretanje od vrata zrakoplova do svojih sjedala,
- da spremu prtljagu na za to određena mjesta u zrakoplovu i da je iz njih izvade,
- da nastave kretanje od svojih sjedala do vrata zrakoplova,
- iskrcavanje iz zrakoplova pomoću dizala, invalidskih kolica, odnosno druge potrebne pomoći, prema potrebi,
- da nastave kretanje od zrakoplova do prostora za preuzimanje prtljage i da preuzmu prtljagu te ispune formalnosti vezane uz ulazak u zemlju i carinske formalnosti,
- da nastave kretanje od prostora za preuzimanje prtljage do određene točke,
- da stignu na povezne letove kada su u tranzitu te da im se osigura potrebna pomoć u zraku i na tlu kao i u terminalima i između njih, prema potrebi,
- da, prema potrebi, pristupe toaletnom prostoru.

U slučajevima kada je osoba s invaliditetom ili osoba smanjene pokretljivosti u pratnji druge osobe koja joj pomaže, osobi u pratnji mora se omogućiti da na zahtjev pruži potrebnu pomoć u zračnoj luci i pri ukrcaju i iskrcaju.

Zemaljsko rukovanje cjelokupnom potrebnom opremom za kretanje, uključujući opremu poput električnih invalidskih kolica, pri čemu je potrebno 48 sati unaprijed upozoriti te poštovati moguća prostorna ograničenja u zrakoplovu kao i primjenu odgovarajućeg zakonodavstva u vezi s opasnim teretom.

Privremena zamjena oštećene ili izgubljene opreme za kretanje, iako ne nužno na identičnoj osnovi.

Zemaljsko rukovanje registriranim psima vodičima, prema potrebi.

Dostava informacija potrebnih za odabir leta u dostupnim oblicima.

*PRILOG II.***Pomoć koju pružaju zračni prijevoznici**

Prijevoz registriranih pasa vodiča u kabini, podložno nacionalnim propisima.

Prijevoz, pored medicinske opreme, najviše dva komada opreme za kretanje po osobi s invaliditetom ili osobi smanjene pokretljivosti, uključujući električna invalidska kolica (pri čemu je potrebno 48 sati unaprijed upozoriti te poštovati moguća prostorna ograničenja u zrakoplovu kao i primjenu odgovarajućeg zakonodavstva u vezi s opasnim teretom).

Davanje bitnih informacija u vezi s letom u dostupnim oblicima.

Na zahtjev, ulažu sve razumne napore kako bi se donio red sjedenja koji zadovoljava potrebe osoba s invaliditetom ili osoba smanjene pokretljivosti vodeći računa o sigurnosnim zahtjevima i raspoloživosti.

Prema potrebi pomoć pri pristupu toaletnom prostoru.

U slučajevima kada je osoba s invaliditetom ili osoba smanjene pokretljivosti u pratnji druge osobe koja joj pomaže, zračni prijevoznik ulaže sve razumne napore kako bi toj osobi dodijelio sjedalo pored osobe s invaliditetom ili osobe smanjene pokretljivosti.
